

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szombaton.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre . . . 4 frt. | Félévre . . . 2 frt.

Az „Erdélyi Gazda” előfizetőinek a „Méhészeti Közlöny” is megküldetik ingyen.

Az erdélyi gazdasági egyesület tagjai a „Méhészeti Közlöny”-nyel együtt ingyen kapják.

Az erdélyrészi méhészegylet tagjai egész évre 3 frt, félévre 1 frt 50 krral fizethetnek elő.

Külön a „Méhészeti Közlöny”-re előfizetni nem lehet.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

KOLOZSVÁRT, BELKÖZÉP-UTCZA 11. SZÁM.

Ide intézendők úgy a lap szellemi részét illető közlemények és hirdetések, valamint az előfizetések és hirdetési pénzek is.

Hirdetések és mellékletek a legolcsóbb árak mellett vétetnek fel.

Kéziratok nem adatnak vissza.

TARTALOM.

Hivatalos rész.

(Az erdélyi gazdasági egyesület tagjai)
Gazdasági egyesületek és szövetkezetek. Gróf Schweinitz Gyulától.

Tirolai tehének Erdélyben. Szakáts Pétertől.
A fejős tehének célszerű takarmányozása és gondozása. Z-től.

Egyleti élet.

Jegyzőkönyv az állatkiállítási szakosztálynak jan. 15-én tartott üléséből.

Kormányintézkedések.

A filloxera ellen való védekezés.

Irodalom.

Könyvismertetés. (Éjszakra és nyugaton.) Szőlőszeti és borászati lap.

— Szecskavágók. Sz. P.-től.

Vegyes közlemények.

Személyi hír. Tóth Albert. — Az erdélyrészi méhészegylet közgyűlése. — Új bányatörvény-javaslat. — Szobai növények ápolása — Szarvasmarhák bélyegzése. — Butorok fényesítése.

Piaci értesítő.

Hivatalos rész.

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület t. tagjait van szerencsém ezennel értesíteni, hogy az egyesület hivatalos helyisége naponta 10—12 óráig olvasásra a tagok rendelkezésére áll, a mire úgy az egyesületnek járó legjobb szaklapok, valamint ennek dús szakkönyvtára bőven nyújt anyagot.

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmányának Kolozsvárt, 1891. évi január hó 14-én tartott üléséből.

Szabó József,
egyleti elnök

*****

Gazdasági egyesületek és szövetkezetek.

Írta és mint javaslatot az erdélyi gazdasági egyesület igazgatóválasztmányi ülésében felolvasta:

Gróf Schweinitz Gyula.

III.

A szövetkezeti egyesülésnek két célja volna.

Első sorban az lenne feladata, hogy fogyasztási szövetkezetek alakítása által a közép- és alsóbb birtokosnak a nagy üzem előnyeit nyújtsa a gazdasági szükségletek beszerzésénél.

Ez talán sehol sem szükségesebb, mint épen az erdélyrészi megyékben.

Közvetlenül az előállítótól, vagy a nagykereskedőtől vásárolva, s egyszerre nagyobb mennyiségeket megrendelve — mindenestre jobban és olcsóbban jövünk ki, mint a hogy eddig tehettük.

Tehát mindenekelőtt megyei vagy járási fogyasztási szövetkezetek hálózatával kellene bevonnunk az erdélyi országrészt s az egyes szövetkezeteket, továbbá egy, vagy több köz-

ponti szövetséggé összekötnünk, úgy a hogy ezt a helyi viszonyok szükségessé, vagy kívánatossá teszik — és a nélkül, hogy a szövetkezetek bizonyos vidékek számára épen előírva lennének.

E központi szövetkezetekhez hozzacsatlakozhatnák a nagybirtok s így a központ a nagykereskedési üzletet az összes mezőgazdaságnál közvetíthetné.

Épen így vagyunk; második sorban, a mezőgazdasági produktumok elárúsítására nézve is.

Ismeretes tény, hogy ha nálunk például egyik, vagy másik, majdnem hasonló minőségű bor kisebb készletben van meg, alig akad számára vevő, mert nagyobb mennyiségek nem kaphatók. Azonban, a szövetkezeti egyesülés útján — a nélkül, hogy költséges szervezkedésre volna szükség — könnyen előállíthatjuk egyforma minőségű nagyobb quantumát, a mi által borunknak az általános piac meg van nyitva.

Ugyanez áll a gyümölcsre, hüvelyes veteményekre stb.-re vonatkozólag. Hiszen csak nemrég történt, hogy egyik tárlaton ki volt állítva egy hektoliter erdélyrészi paszuly. Egy triezsi kereskedőház aztán kérdést intézett a kiállítóhoz, hogy terményéből hány waggont szállíthat? Lehet képzelni, hogy mi volt erre a válasz. — Pedig azon a vidéken bizonyára kapható öt-tíz waggon paszuly is; hanem ezt a mennyiséget csupán a társulás tudná összehozni.

A porosz földmívelési miniszterium a helyszínén tanulmányoztatta az amerikai termelők egyesülésének organizációját s épen e tanulmányozásoknak köszönhető, hogy Németországban annyi fogyasztási szövetkezet és központi bevásárlási s eladási intézet alakult.

Ha meggondoljuk, hogy mennyi számtalan ember él a mezőgazdasági termelőinkkel való közvetítési üzletből, s e mellett gazdagokká akarnak lenni és részben lesznek is, — akkor minden elfogulatlan szemlélő nagyon könnyen megítélheti, hogy milyen rossz helyzetben van a kisbirtokos a nagy-üzemmel szemben.

Ennek az egész, gyakran többszörös közvetítési üzletnek s munkájának a költségeit egyedül a mezőgazdasági középosztály hordozza; és ez a teher végre is harezképtelenné fogja tenni a világvárosban.

A ki a közép- és alsóbb birtokosság közt megfordul, sokszor meg lesz lepetve azon ösztönöszerű ellenszenv által, mely ezekben a körökben a közvetítők iránt uralkodik s melyet

gyakran — igazolatlanul — átvisznek e foglalkozás tisztességes elemeire is. Észre lehet venni, hogy a mezőgazda tudja, hogy hol szorítja őt a csizma, s hogy épen az a tudat keseríti, hogy nem képes magán segíteni.

Ki ne ismerné például a borral való uzorát, mely több vidékünkön oly nagyban üzetik. A pincészetek szövetkezetek, melyek néhány száz községben alakultak, ez uzorának ott nem csak végét vetették, de a bor minősége is megjavult és az illető szövetkezetek ma már Svájcba, Bremenbe stb. küldhetik szét borjaikat.

A célszerűen organizált fogyasztási szövetkezeteknek még az a további hasznuk is van, hogy készpénzen vásárolnak s adnak el s hogy azok, melyeknek gépekre, vetőmagra stb. van szükségük, a takarékos és kölcsönpénztáraknál ily — megjelölendő — célokra a pénzt fölvehetik, ezektől aztán utalványokat kapnak s az árút ezekkel fizetik; a fölvevett összeget pedig, a kezelési költségekkel együtt, részletekben fizethetik vissza.

Fölhozhatnák, hogy más bankok a pénzhasználati cél megjelölése nélkül is adnak kölcsönt; és hogy e miatt a javasolt mezőgazdasági bankok nem fognak üzleteket csinálni s nem lesz jövőjük. De erre azt feleljük, hogy olyan elemek, melyek lenéznek a mezőgazdasági hitel szervezésére szükséges segélyforrásokat, amugy se számítanak. És az ilyenek többnyire csak azok közé tartoznak, a kik így, vagy amugy különben is tönkremennek; talán tervszerűen tönkre tétetnek.

A mezőgazdasági egyesületek és szövetkezetek feladata az kell hogy legyen, hogy a még egészséges mezőgazdasági középosztályt fenn-tartsák.

Arról van szó, hogy a mezőgazdasági közönség tájékozást nyerjen a szövetkezeti rendszer felől s ilyképp elősegíttessék az a cél, hogy a megyékben — a mutatkozó szükség szerint — vagy nagyobb községek számára, vagy az egész megyére kiterjedőleg, úgy mezőgazdasági takarékos és kölcsönpénztárak, mint fogyasztási egyesületek — a központokban pedig mezőgazdasági központi szövetkezeti pénztárak és központi fogyasztási egyesületek állítsanak föl.

Legelső sorban az erdélyi gazdasági egyesületnek kell oda működnie, hogy ezek az intézmények — kapcsolatban a gazdasági egyesületekkel s ezek tagjai számára, — mindonütt létrejöhessenek.

Ipari és kereskedelmi pénzügyintézetek már vannak, de mialatt a szövetkezeti rendszer ezekben a körökben már polgárjogot nyert — épen a mezőgazdák még semmit sem tettek arra nézve, hogy e rendszer előnyeit maguknak megszerezzék. Ha ez megtörtént volna, akkor még azon további nagy előnyök is örvendhetnénk, hogy a kereskedelem és ipar javára is felszabadulnának tetemes pénzügyösszegek, melyeket most a mezőgazdáknak kell igénybe venniük. A gazdasági takarékos- és kölcsönpénztárak felállításával tehát közvetve a kereskedelemnek és iparnak is használnánk.

Az tehát, hogy más bankok léteznek-e, vagy nem, — mellékes dolog. A mezőgazdának végre is önérzetre kell ébrednie és saját magában keresnie az erőket, melyek képessé teszik arra, hogy jobb helyzetét megteremtse és függetlenítse magát oly pénzügyintézetektől, melyek a gazdasági érdekeket egész terjedelmükben — önként érhetőleg — nem szolgálhatják és természetesen arra törekcszenek, hogy a részvényesek számára lehetőleg magas dividendákat biztosítsanak.

A megyei gazdasági egyleteknek már most az a feladatuk, hogy életre keltsék a takarékos- és kölcsönpénztárakat és a fogyasztási egyleteket, sőt idővel, a hol ez lehetséges — a mit nálunk, sajnos, még nem mindenütt tehetnek — a tejjgazdasági szövetkezeteket is.

Az erdélyi gazdasági egyletnek pedig arra kellene törekednie, hogy a megyében a kérdéses intézmények létesíttessenek, továbbá arra, hogy ott, a hol erre szükség van, folyó számlák nyitására és az egyes szövetkezeteknek nyújtandó hitel céljából — gazdasági központi kölcsönpénztárak állíttassanak. Legelsőbbben Kolozsvárt volna létesítendő egy ilyen intézet.

Ép úgy feladata lenne az illető egyletnek, hogy központi fogyasztási egyletet alakítson, mely mint központi bevásárlási és eladási hely az egyes fogyasztási egyletek szolgálatára állana.

Tirolti tehenek Erdélyben.

Értesülésünk szerint, Kolozsmegye három tekintélyes birtokosa tirolti teheneket importált tejtermelés szempontjából. Mi ezen importhoz nem gratulálhatunk és pedig első sorban saját maguknak a birtokosoknak érdekéből, továbbá pedig állami érdekből.

Ha ma Erdélyben, vagy bármely részében az országnak valaki tehenészetet akar felállítani és erre a célra okvetlenül színes marhát akar beszerezni, kár minden lépés, a mit e miatt az ország határára tesz, és örökre elveszett pénz minden garas, a mit ott kiad. Oka ennek, sajnos, igen egyszerű, az t. i.; hogy ma már Magyarországon a nyugatnak majdnem minden fajtájú tarka-barka jó és rossz marhája feltalálható, a melyek itt részint tiszta vérben, részint pedig összevissza keresztezve tenyésztetnek.

Elegendő tehát e végett bármely hazai gazdasági szaklapban egy kérdést közzétenni és meg vagyunk győződve, hogy a hazai tenyésztők valóságos elárasztják a kérdést tevő ajánlataikkal.

Belföldön még jobb, az itteni viszonyokhoz már hozzászokott állatok kaphatók, a beszerzés pedig legalább is egy harmad részszel olcsóbbra kerül. A vevőnek ez az egyik érdeke.

De jól megjegyzendő az is, hogy a külföldről importált tehenek tejhozama az új viszonyok között nagyon megesappan és csak hosszabb idő múltán emelkedik s akkor is legtöbbször igen mérsékelten s igen ritkán azon mennyiségre, mint hazájában volt. Ez, hozzávéve még az igényelt jobb takarmányozást is, a vevőnek második érdeke és kész vesztesége.

Ezeket kivül hazánk már is el van árasztva, mint említők, a nyugati szarvasmarha-fajták minden variációjával nyugattól keletig s éjszaktól délre, úgy, hogy drága kincsünk, hazai gyönyörű szarvasmarhánk sok helyt már is idegen lőn a hazában. És hovatovább hátrálni kénytelen az idegen előtt.

Pedig, jól megjegyzendő, kitünőbb fajta marha, mint a magyar, nincsen egész Európában. Csak tudomány, akarat és sok s jó takarmány kell hozzá és ebből formálni lehetne minden célra megfelelő válfajtákat, a nélkül, hogy igazán tipikus és páratlanul gyönyörű jellegét elveszítené. Ezt tudják jól a szakemberek, s itt-ott emelkedik is szó mellette, de azért még mindig hódít az idegen, a mely magával hozza a betegségek iránti nagy hajlamát és fogékonyágát is. Magával a ragadós természetű tüdővész, a mely ma az istállóknak a legfélelmetesebb betegsége a keleti marhavész után. Ez tehát állami érdek is.

Igy hát a nyugati tarka marhának hazánkban való terjesztése egyáltalán káros és céltalan.

Erdélyt a bölcs természet kivált két irányban jól megfelelő szarvasmarhával kellően ellátta.

A völgyek ezüst színű szarvasmarhája szolgáltatja a legjobb igás ökröket, melyekért messze-földről eljönnek ide. A hegyvidékek rövidszarvu marhája pedig még olyan silány tartás mellett is, mint a minőben részesül, jó tejelőnek mondható és bizton merjük állítani, hogy olyan tartás mellett, mint a minőt a nyugatnak bármely fajta marhája megkövetel, tejelés tekintetében a tiroltiakkal a versenyt győzelemmel kiállja.

Igy azt tanácsoljuk a legjobb indulattal, hogy azon gazdák, a kik itt Erdélyben tehenészetet óhajtanak berendezni, tekintsenek itthon szét először s kiváltképen keressék fel Csikmegyében az ugynevezett „csiki butákat“ s meg vagyunk győződve, hogy ha azok közül szerzik be tehen-szükségletüket, sokkal jobban járnak, mint a tiroltiakkal, vagy bármely más nyugati fajtával, kivált ha ezeket is észszerű tenyésztési eljárásban és jó takarmányozásban részesítik.

Szakáts Péter.

A fejős tehenek célszerű téli takarmányozása és gondozása.

Még nagyobb tehenészetekről is hallható, hogy a fejős teheneket kelletténél többször is etetik, azaz mondhatni mindig dugják, hogy több tejet adjanak. Pedig ez sem nem helyes, sem nem takarékos, sőt egyenesen káros is a sok takarmány-prédálás miatt. Én a következőleg járok el teheneim etetésénél, a melyet, különösen kisebb tehenészetrel foglalkozó gazdáknak, mint tapasztalatomon alapuló célszerű eljárást ajánlok megpróbálásra.

Én naponta kétszer etetek, reggel és este. Reggel 5 órakor kezdődik az etetés, midőn minden két tehen egy adag takarmányt kap,

azonban nem egyszerre a jászolba tömve, hanem részletekben, a mit így folyton frissen kapva, jóízűen elfogyasztanak és nem megy semmi az alom közé veszendőbe, mint a midőn a jászol egészen tele tömnek. Így foly az etetés fél hét óráig.

Ez alatt az istálló és a tehenek megtisztítatnak és a tehenek tügye is langyos vízzel megmosatik s puha, tiszta kendővel tisztára töröltetik.

Ez után kezdődik a fejés.

Fejés alatt sohasem adatok enni a teheneknek, mert akkor nyugtalanokodnak és nem adják jól le a tejet.

A fejés végeztével ismét kap minden két tehen egy adag szénát. Erre következik az itatás.

A takarmányt azért adatok mindig két tehen elé, mert így rendhez szoknak s nem nyúlankoznak a szomszéd tehenek takarmánya után.

Itatásra télen mindig kútvizet használok, mert a folyóvíz igen hideg és a tehenek nem tudnak eleget inni belőle s ha isznak is, nagyon megfáznak tőle.

Itatás után a még a jászolban maradt takarmányra minden két darab tehen elé 20 liter gépen vágott répát adatok, a mit a jászolban maradt izékkal együtt nagy mohósággal felfalnak, a mire aztán igazán jól is laknak.

Ezek után szalmából jó almot kapnak és nyugton hagyatnak egészen délután 3 óráig, mely idő alatt a takarmányt jól megemészti, feldolgozzák.

Délután három órakor kezdetét veszi az estéli etetés a fent leirt módon, azzal a változtatással azonban, hogy fejés előtt történik az itatás és pedig olyan időközrel, hogy a fejésig a répát is mind megehessék.

A teheneknek szép napos időben a szabadban való mozgása a tejtermelés előnyére szolgál, miért is erről gondoskodni kell egyrészt ezért, másrészt pedig az egészség szempontjából is.

Hogy tehenekink a lehető legjobban tejeljenek, röviden pontokba foglalva, a következők tartandók figyelemben:

1. Etessünk és itassunk naponta kétszer, pontos időben, takarmányváltoztatással.
2. Gondozzuk tehenekinket jól és tartsuk tisztán.
3. Részesítsük őket türelmes és jó bánásmódban.
4. Alkalmazzunk ügyes, jó fejőt, mert a jó fejés növeli a tejhozamot.
5. A fejés idejére is legyünk pontosak és a fejést mindig más-más tehennél kezdessük, mert az utoljára maradt teheneket fáradt kézzel tökéletesen kifejni nem lehet és ha mindig ugyanazok maradnak utoljára, e miatt a tejhozam csökkenni fog.

Z.

Egyleti élet.

Jegyzőkönyv

az erdélyi gazdasági egylet állatkiállítási szakosztályának végrehajtó-bizottságának Kolozsvárt 1891 évi január hó 15-én tartott üléséből.

Elnök: Gróf Bánffy György szakosztályi elnök, jegyző: Szakáts Péter egyleti titkár.

Jelen voltak: Sigmond Dezső alelnök, Br. Jósika Gábor, Jakab László, Magyar Gyéza, Sárossy Pál, Tóth 'Sigmond, Vörös Sándor.

Elnök annak alkalmából, hogy ez az új évben az első összejövetel, üdvözli a megjelent tagokat és boldog újévet kíván.

Sigmond Dezső alelnök a jelenlévők nevében viszont üdvözlét nyilváníja az elnöknek s örömet fejezve ki a felett, hogy hosszas gyengélkedésből teljesen felépült, állandó jó egészséget kíván számára, a mit a jelenlévők lelkes éljenzése zárt be.

Ezek után az elnök az ülést megnyitja s felhívja a titkár a tárgyak előadására.

1. Olvastatott a múlt évi augusztus hó 27-én tartott végrehajtó-bizottsági ülés jegyzőkönyve. — Tudomásul vétetik. A mainak hitelesítésére fölkéretnek Br. Jósika Gábor és Vörös Sándor tagtársak.

2. Olvastatott a múlt évi augusztus hó 30-án tartott szakosztályi közgyűlés jegyzőkönyve. — Tudomásul vétetik azzal, hogy jövőre a közgyűlési jegyzőkönyvbe a jelenlévők nevei ne soroltassanak fel, hanem csupán azok létszáma konstatáltassék abban.

3. Olvastatott a Kolozsvárt létesíteni célzott nagy lóvásár és bizományi lóistálló ügyében múlt évi augusztus hó 31-én tartott enquete tanácskozmányból fölvett jegyzőkönyv.

Elnök, kapcsolatosan, utalva az országgyűlésnek abbeli intézkedésére, hogy a budapesti tattersaale részére, a földmivelési miniszter által költségvetésébe fölvett segélyösszeget törülte és így a Kolozsvárra tervezett lóvásár és bizományi lóistálló segélyezése sem remélhető, kérdést tesz, hogy forsieroztassanak-e ezek már az idénre, vagy elhagyassanak jobb időre, vagy esetleg a terv egyszerűsítésével, az idén csupán vásár létesíttessék?

Báró Jósika Gábor az eszmét elejteni nem kívánja, hanem kéz alatt fejleszteni, hogy annak idején kész tervvel lehessen előállani. A bizományi lóistálló létesítését óhajtja, habár egy pár hónapra vagy hétre is, ép úgy közvetítő iroda rendszeresítését. Ezért kívánatosnak tartja, hogy az ez ügyben kiküldött bizottság ülésessen és a kitűzött célnak megfelelően eljárni igyekezzék.

Többen hozzászólván az üggyhöz, br. Jósika Gábor véleménye pártolásával — kimondatott: Az erdélyi lovak értékesítése szempontjából célba vett tervek, állami támogatás nélkül egészben kivihetők nem lévén, egyelőre közvetítő iroda létesítetik, valamint ha egy pár hétre, vagy egy hónapra terjedőleg is bizományi istálló létesítendő. Ezek megvalósítása érdekében pedig a kiküldött bizottság jójjön össze és igyekezzék megállapodásra jutni, azaz magát az ügyet készítse elő.

4. Elnök kérdést tesz a múlt évi számadások iránt.

A titkár jelenti, hogy azok még nem adatnak be. — Tekintettel arra, hogy a szakosztály munkaprogramjának megállapítására az előző évi számadások szolgáltatták az alapot, felszólítatik a sz. o. pénztárkezelő úr, hogy a kiállítás bezárta után egy hónappal a számadásokat terjessze be, a múlt évit pedig a jövő február havi ülésre okvetlenül adja be.

Ezek megvizsgálására Sigmond Dezső, Tóth Zsigmond tagtársak és a titkár felkéretnek.

5. Elnök kérdést tesz, hogy az idén tartassék-e kiállítás. — Egyértelműleg kimondatott, hogy az előző évekhez képest a kiállítás

a folyó évben is tartassék meg augusztus végén. Létesítésével az elnök megbizatik.

6. A titkár előterjesztést tesz, miszerint a múlt évi kiállításon részt vett Földessy Oszkárné szatmár-udvari-i lakósnak egy plymouth-tyuk törzse másnak küldetett, illetve kicseréltetett, az eredetit pedig neki már nem lehet visszajuttatni, a miért kárpótlást vagy más törzset kíván. Ennélfogva a titkár intézkedett, hogy az állatkertből más plymouth-törzs küldessék részére, melynek jóváhagyását kéri. — A tett intézkedés helyeslőleg tudomásul vétetik és jóváhagyatik.

7. Olvastatott az erdélyi szarvasmarhatenyésztés feladatáról czimen Egán Ede által tartott előadásra beérkezett szakvéleményekről a múlt évi közgyűlés elé terjesztett szakbizottsági jelentés, mint a mely a közgyűlés által elintézés végett a végrehajtó-bizottsághoz utasított.

Többször hozzászólása után báró Jósika Gábor indítványának elfogadásával — a jelentés helyeslőleg tudomásul vétetvén, az áttétetik az erdélyi gazdasági együlethez azzal a kéréssel, hogy a szakosztály véleményéhez hozzájárulva, tegyen fölterjesztést a földmivelési ministeriumhoz az erdélyi magyar szarvasmarha fentartása és kizárólagos fejlesztése érdekében. Tudva azonban azt, hogy a magas kormány az ellenőrzési közegek rendszeresítésére saját kebelében már is intézkedést tenni kíván, ezért ez utóbbi kérdésben bővebben nyilatkozni jelenleg nem tartja időszerűnek.

Több tárgy nem lévén, elnök megköszöni a tagok részvételét és az ülést bezárja.

Kmf.

Hitelesítik:
Br. Jósika Gábor.
Vörös Sándor.

Gr. Bánffy György,
szakoszt. elnök.
Sz. Szakáts Péter,
g. e. titkár.

Kormány-intézkedések.

A filloxera ellen való védekezés érdekében a földmivelésügyi miniszter 74715. sz. 1890. a. a következő leiratot intézte valamennyi gazdasági, borászati és szőlészeti egyesülethez:

Az országos filloxera-bizottság azt a javaslatot terjesztette elem, hogy a filloxera ellen való védekezést hatékonyabbá teendő, — mely az egyesek által elkülönítetten csak ritka esetben vezet a kívánt sikerre és egész hegyvidékek, avagy csak nagyobb összefüggő szőlőterületek fenntartását vagy rekonstrukcióját alig teszi elérhetővé, — a szőlősgazdákat e kívánatos siker biztosítása kedvéért egyesített erővel való eljárásra és védekezésre, s e célból megtelelő védekező testületekké való szövetkezésre buzditsam.

Ezen cél előmozdítása érdekében ajánlotta a bizottság azt is, hogy — hasonló testületeknek, lehetőleg egy hegyközség eszméjének megfelelő területen, a viszonyokhoz képest azonban esetleg több közvetlenül szomszédos vagy egymáshoz utalt község érdekeltségi körében való megalkotását tartva szem előtt — a közönségnek e testületek miként való sikeres létrehozása és szervezése körüli tájékoztatása céljából, a bizottság által kidolgozott minta-alapszabályzatot bocsássam az illetőknek rendelkezésükre, mely alapszabályzat hasonló testületek

szervezésére nézve, mintegy keret gyanánt szolgálhat, melyen belül az illető testület célját, szervezetét és tevékenységi körét pontosan körvonalozva, annak alapján sikeres működést lehessen képes kifejteni.

Részemről helyeselném a bizottságnak ezt a javaslatát és a kitűzött célnak megfelelően szerkesztett minta-alapszabályzatot elfogadván, ezen minta-alapszabályzatból egyelőre tiz példányt azzal küldök meg az egyesületnek, hogy a saját hatáskörében is buzditva az érdekelteket hasonló célú szervezetek alkotására, e célból a kérdéses mintát bocsássa az érdekelteknek rendelkezésükre*), megadván hozzá a szükséges következő felvilágosításokat:

Az 1875. évi XXXVII. t.-cikkbe iktatott kereskedelmi törvénynek a szövetkezetekre vonatkozó tizennegyedik czime alatt, a 125. §. értelmében a szövetkezeti alapszabályoknak okvetlenül tartalmazniok kell a következő rendelkezéseket, illetőleg meg kell állapítaniok:

1. a szövetkezet czégét és székhelyét;
2. a vállalat tárgyát;
3. a szövetkezet tartamát;
4. a tagok belépésének feltételeit és esetleg azok (kilépés, halál vagy kizáratás következtében) kiválására vonatkozó különös határozatokat;
5. az egyes tagok részesületi arányát, illetőleg azok üzletrészeit és ezen részek képződésének módját;

6. azon elveket, melyek szerint a mérleg készítésének és megvizsgálásának történni kell;
7. a nyereség vagy veszteség kiszámításának és az egyes tagok közt felosztásának módzatait;

8. az igazgatóság szervezetét, mikénti választásának módját, hatáskörét és működésének idejét;

9. a felügyelő-bizottság szervezetét és működésének idejét;

10. a czégjegyzés módját;

11. a közgyűlés mikénti összehívását, megtartásának helyét és idejét, hatáskörét, tárgyalási rendjét, a határozatok hozatalának módját, és annak megállapítását, hogy mi történjék az esetben, ha az összehívott közgyűlés nem volt határozatképes;

12. a tagok szavazati jogát és ennek mikénti gyakorlását;

13. a szövetkezetek hirdetményeinek mikénti közzétételét;

14. azt, hogy a tagok a társaság kötelezettségeiért korlátlan vagy korlátolt felelősséggel tartoznak-e, és ha ez utóbbi esetben a felelősség a törvényben meghatározott mértéken túl terjesztetik ki, ezen felelősség terjedelmét.

Ehhez képest az ide csatolt minta-szabályzatban (hivatkozással a törvény illető rendelkezésére) álló betűkkel vannak szedve azok a pontok, a melyeknek rendelkezése minden egyes alapszabályban helyt kell hogy foglaljanak, s a melyeknek ennél fogva csak legfeljebb szövegezésük szenvedhet változást vagy módosítást, de rendelkezésük értelme és lényege megtartandó. Ellenben döntött betűkkel vannak szedve azok a pontok, melyek az egyes testületek célját, működési irányát és módját stb. vannak hivatva jelezni és szabályozni, s melyek

*) Az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatala a minta-alapszabályzatot készséggel megküldi az érdekelteknek ez iránti ingkeresszükre.

Ipari és kereskedelmi pénzintézetek már vannak, de mialatt a szövetkezeti rendszer ezekben a körökben már polgárjogot nyert — épen a mezőgazdák még semmit sem tettek arra nézve, hogy e rendszer előnyeit maguknak megszeressék. Ha ez megtörtént volna, akkor még azon további nagy előnynek is örvendhetnénk, hogy a kereskedelem és ipar javára is felszabadulnának tetemes pénzüsszegek, melyeket most a mezőgazdáknak kell igénybe vennünk. A gazdasági takaré- és kölcsönpénztárak felállítása által tehát közvetve a kereskedelemnek és iparnak is használnánk.

Az tehát, hogy más bankok léteznek-e, vagy nem, — mellékes dolog. A mezőgazdának végre is önérzetre kell ébrednie és saját magában keresnie az erőket, melyek képessé teszik arra, hogy jobb helyzetét megteremtse és függetlenítse magát oly pénzintézetektől, melyek a gazdasági érdekeket egész terjedelmükben — önként érthetőleg — nem szolgálhatják és természetesen arra törekcsenek, hogy a részvényesek számára lehetőleg magas dividendákat biztosítsanak.

A megyei gazdasági egyleteknek már most az a feladatuk, hogy életre keltsék a takaré- és kölcsönpénztárakat és a fogyasztási egyleteket, sőt idővel, a hol ez lehetséges — a mit nálunk, sajnos, még nem mindenütt tehetnek — a tejjgazdasági szövetkezeteket is.

Az erdélyi gazdasági egyletnek pedig arra kellene törekednie, hogy a megyében a kérdéses intézmények létesíttessenek, továbbá arra, hogy ott, a hol erre szükség van, folyó számlák nyitására és az egyes szövetkezeteknek nyújtandó hitel céljából — gazdasági központi kölcsönpénztárak állíttassanak. Legelsőbbben Kolozsvárt volna létesítendő egy ilyen intézet.

Ép úgy feladata lenne az illető egyletnek, hogy központi fogyasztási egyletet alakítson, mely mint központi bevásárlási és eladási hely az egyes fogyasztási egyletek szolgálatára állana.

Tirolai tehenek Erdélyben.

Értesülésünk szerint, Kolozsmegye három tekintélyes birtokosa tirolai teheneket importált tejtermelés szempontjából. Mi ezen importhoz nem gratulálhatunk és pedig első sorban saját maguknak a birtokosoknak érdekéből, továbbá pedig állami érdekből.

Ha ma Erdélyben, vagy bármely részében az országnak valaki tehenészetet akar felállítani és erre a célra okvetlenül színes marhát akar beszerezni, kár minden lépés, a mit e miatt az ország határán túl tesz, és örökre elveszett pénz minden garas, a mit ott kiad. Oka ennek, sajnos, igen egyszerű, az t. i., hogy ma már Magyarországon a nyugatnak majdnem minden fajtájú tarka-barka jó és rossz marhája feltalálható, a melyek itt részint tiszta vérben, részint pedig összevissza keresztezve tenyésztetnek.

Elegendő tehát e végett bármely hazai gazdasági szaklapban egy kérdést közzétenni és meg vagyunk győződve, hogy a hazai tenyésztők valósággal elárasztják a kérdést tevő ajánlataikkal.

Belföldön még jobb, az itteni viszonyokhoz már hozzászókött állatok kaphatók, a beszerzés pedig legalább is egy harmad részszel olcsóbbá kerül. A vevőnek ez az egyik érdeke.

De jól megjegyzendő az is, hogy a külföldről importált tehenek tejhozama az új viszonyok között nagyon megesappan és csak hosszabb idő múltán emelkedik s akkor is legtöbbször igen mérsékeltten s igen ritkán azon mennyiségre, mint hazájában volt. Ez, hozzávéve még az igényelt jobb takarmányozást is, a vevőnek második érdeke és kész vesztesége.

Ezeket kívül hazánk már is el van árasztva, mint említők, a nyugati szarvasmarha-fajták minden variatiojával nyugattól keletig s éjszaktól délre, úgy, hogy drága kincsünk, hazai gyönyörű szarvasmarhánk sok helyt már is idegen lőn a hazában. És hovatovább hátrálni kénytelen az idegen előtt.

Pedig, jól megjegyzendő, kitünőbb fajta marha, mint a magyar, nincsen egész Európában. Csak tudomány, akarat és sok s jó takarmány kell hozzá és ebből formálni lehetne minden célra megfelelő válfajtákat, a nélkül, hogy igazán tipikus és páratlanul gyönyörű jellegét elveszítene. Ezt tudják jól a szakemberek, s itt-ott emelkedik is szó mellette, de azért még mindig hódít az idegen, a mely magával hozza a betegségek iránti nagy hajlamát és fogékonyságát is. Magával a ragadós természetű tüdővérszt, a mely ma az istállóknak a legfélelmetesebb betegsége a keleti marhavész után. Ez tehát állami érdek is.

Igy hát a nyugati tarka marhának hazánkban való terjesztése egyáltalán káros és céltalan.

Erdélyt a böles természet kivált két irányban jól megfelelő szarvasmarhával kellően ellátta.

A völgyek ezüst színű szarvasmarhája szolgáltatja a legjobb igás ökröket, melyekért messze-földről eljönnek ide. A hegyvidékek rövidszarvu marhája pedig még olyan silány tartás mellett is, mint a minőben részesül, jó tejelőnek mondható és bizton merjük állítani, hogy olyan tartás mellett, mint a minőt a nyugatnak bármely fajta marhája megkövetel, tejelés tekintetében a tiroliakkal a versenyt győzelemmel kiállja.

Igy azt tanácsoljuk a legjobb indulattal, hogy azon gazdák, a kik itt Erdélyben tehenészetet óhajtanak berendezni, tekintsenek itthon szét először s kiváltképen keressék fel Csikmegyében az ugynevezett „csiki butákat“ s meg vagyunk győződve, hogy ha azok közül szerzik be tehen-szükségletüket, sokkal jobban járnak, mint a tiroliakkal, vagy bármely más nyugati fajtával, kivált ha ezeket is észszerű tenyésztési eljárásban és jó takarmányozásban részesítik.

Szakáts Péter.

A fejős tehenek észszerű téli takarmányozása és gondozása.

Még nagyobb tehenészetekről is hallható, hogy a fejős teheneket kelleténél többször is étetik, azaz mondhatni mindig dugják, hogy több tejet adjanak. Pedig ez sem nem helyes, sem nem takarékos, sőt egyenesen káros is a sok takarmány-prédálás miatt. Én a következőleg járok el teheneim étetésénél, a melyet, különösen kisebb tehenészetnél foglalkozó gazdáknak, mint tapasztalatomon alapuló észszerű eljárást ajánlok megpróbálásra.

Én naponta kétszer etetek, reggel és este.

Reggel 5 órakor kezdődik az etetés, midőn minden két tehen egy adag takarmányt kap,

azonban nem egyszerre a jászolba tömve, hanem részletekben, a mit így folyton frissen kapva, jóízűen elfogyasztanak és nem megy semmi az alom közé veszendőbe, mint a midőn a jászol egészen tele tömetik. Így foly az etetés fél hét óráig.

Ez alatt az istálló és a tehenek megtisztítatnak és a tehenek tőgye is langyos vízzel megmosatik s puha, tiszta kendővel tisztára töröltetik.

Ez után kezdődik a fejés.

Fejés alatt sohasem adatok enni a teheneknek, mert akkor nyugtalankodnak és nem adják jól le a tejet.

A fejés végeztével ismét kap minden két tehen egy adag szénát. Erre következik az itatás.

A takarmányt azért adatom mindig két tehen elé, mert így rendez szoknak s nem nyuláncznak a szomszéd tehenek takarmánya után.

Itatásra télen mindig kútvizet használok, mert a folyóvíz igen hideg és a tehenek nem tudnak eleget inni belőle s ha isznak is, nagyon megfáznak tőle.

Itatás után a még a jászolban maradt takarmányra minden két darab tehen elé 20 liter gépen vágott répát adatok, a mit a jászolban maradt izékkal együtt nagy mohósággal telfalnak, a mire aztán igazán jól is laknak.

Ezek után szalmából jó almot kapnak és nyugton hagyatnak egészen délután 3 óráig, mely idő alatt a takarmányt jól megemésztik, feldolgozzák.

Délután három órakor kezdetét veszi az estéli etetés a fent leirt módon, azzal a változtatással azonban, hogy fejés előtt történik az itatás és pedig olyan időközrel, hogy a fejésig a répát is mind megehessék.

A teheneknek szép napos időben a szabadban való mozgása a tejtermelés előnyére szolgál, miért is erről gondoskodni kell egyrészt ezért, másrészt pedig az egészség szempontjából is.

Hogy teheneink a lehető legjobban tejljenek, röviden pontokba foglalva, a következők tartandók figyelemben:

1. Etessünk és itassunk naponta kétszer, pontos időben, takarmányváltoztatással.
2. Gondozzuk teheneinket jól és tartsuk tisztán.
3. Részesítsük őket türelmes és jó bánásmódban.
4. Alkalmazzunk ügyes, jó fejőt, mert a jó fejés növeli a tejhozamot.
5. A fejés idejére is legyünk pontosak és a fejést mindig más-más tehennél kezdessük, mert az utóljára maradt teheneket fáradt kézzel tökéletesen kifejni nem lehet és ha mindig ugyanazok maradnak utóljára, e miatt a tejhozam csökkenni fog.

Egyleti élet.

Jegyzőkönyv

az erdélyi gazdasági egylet állatképzési szakosztályának végrehajtó-bizottságának Kolozsvárt 1891 évi január hó 15-én tartott üléséből.

Elnök: Gróf Bánffy György szakosztályi elnök, jegyző: Szakáts Péter egyleti titkár.

Jelen voltak: Sigmond Dezső alelnök, Br. Jósika Gábor, Jakab László, Magyary Géza, Sárossy Pál, Tóth Sigmund, Vörös Sándor.

Elnök annak alkalmából, hogy ez az új évben az első összejövetel, üdvözli a megjelent tagokat és boldog újévet kíván.

Sigmond Dezső alelnök a jelenlévők nevében viszont üdvözlését nyilváníja az elnöknek s örömet fejezve ki a felett, hogy hosszas gyengélkedéséből teljesen felépült, állandó jó egészséget kíván számára, a mit a jelenlévők lelkes éljenzése zárt be.

Ezek után az elnök az ülést megnyitja s felhívja a titkár a tárgyak előadására.

1. Olvastatott a múlt évi augusztus hó 27-én tartott végrehajtó-bizottsági ülés jegyzőkönyve. — Tudomásul vétetik. A mainak hitelesítésére fölkéretnek Br. Jósika Gábor és Vörös Sándor tagtársak.

2. Olvastatott a múlt évi augusztus hó 30-án tartott szakosztályi közgyűlés jegyzőkönyve. — Tudomásul vétetik azzal, hogy jövőre a közgyűlési jegyzőkönyvbe a jelenlévők nevei ne soroltassanak fel, hanem csupán azok létszáma konstataáltassék abban.

3. Olvastatott a Kolozsvárt létesíteni célzott nagy lóvásár és bizományi lóistálló ügyében múlt évi augusztus hó 31-én tartott enquete tanácskozmányból fölvetett jegyzőkönyv.

Elnök, kapcsolatosan, utalva az országgyűlésnek abbeli intézkedésére, hogy a budapesti tattersaale részére, a földmívelési miniszter által költségvetésébe fölvetett segélyösszeget törülte és így a Kolozsvárra tervezett lóvásár és bizományi lóistálló segélyezése sem remélhető, kérdést tesz, hogy forsieroztassanak-e ezek már az idénre, vagy elhagyassanak jobb időre, vagy esetleg a terv egyszerűsítésével, az idén csupán vásár létesíttessék?

Báró Jósika Gábor az eszmét elejteni nem kívánja, hanem kéz alatt fejleszteni, hogy annak idején kész tervvel lehessen előállani. A bizományi lóistálló létesítését óhajtja, habár egy pár hónapra vagy hétre is, ép úgy közvetítő iroda rendszeresítését. Ezért kívánatosnak tartja, hogy az ez ügyben kiküldött bizottság ülésszen és a kitűzött célnak megfelelően eljárni igyekezzenek.

Többen hozzászólván az ügysz, br. Jósika Gábor véleménye pártolásával — kimondatott: Az erdélyi lovak értékesítése szempontjából célba vett tervek, állami támogatás nélkül egészben kivihetők nem lévén, egyelőre közvetítő iroda létesítetik, valamint ha egy pár hétre, vagy egy hónapra terjedőleg is bizományi istálló létesítendő. Ezek megvalósítása érdekében pedig a kiküldött bizottság jöjjön össze és igyekezzék megállapodásra jutni, azaz magát az ügyet készítse elő.

4. Elnök kérdést tesz a múlt évi számadások iránt.

A titkár jelenti, hogy azok még nem adatnak be. — Tekintettel arra, hogy a szakosztály munkaprogramjának megállapítására az előző évi számadások szolgáltatták az alapot, felszólítatik a sz. o. pénztárkezelő úr, hogy a kiállítás bezárta után egy hónappal a számadásokat terjessze be, a múlt évit pedig a jövő február havi ülésre okvetlenül adja be.

Ezek megvizsgálására Sigmond Dezső, Tóth Zsigmond tagtársak és a titkár fölkéretnek.

5. Elnök kérdést tesz, hogy az idén tartassék-e kiállítás. — Egyértelműleg kimondatott, hogy az előző évekhez képest a kiállítás

a folyó évben is tartassék meg augusztus végén. Létesítésével az elnök megbizatik.

6. A titkár előterjesztést tesz, miszerint a múlt évi kiállításon részt vett Földessy Oszkárné szatmár-udvari-i lakósnak egy plymouthtyuk törzse másnak küldetett, illetve kicseréltetett, az eredetit pedig neki már nem lehet visszajuttatni, a miért kárpótlást vagy más törzset kíván. Ennélfogva a titkár intézkedett, hogy az állatkertből más plymouth-törzs küldessék részére, melynek jóváhagyását kéri. — A tett intézkedés helyeslőleg tudomásul vétetik és jóváhagyatik.

7. Olvastatott az erdélyi szarvasmarhatenyésztés feladatáról czimen Egán Ede által tartott előadásra beérkezett szakvéleményekről a múlt évi közgyűlés elé terjesztett szakbizottsági jelentés, mint a mely a közgyűlés által elintézés végett a végrehajtó-bizottsághoz utasított.

Többször hozzászólása után báró Jósika Gábor indítványának elfogadásával — a jelentés helyeslőleg tudomásul vétetvén, az áttétetik az erdélyi gazdasági együlethez azzal a kéréssel, hogy a szakosztály véleményéhez hozzájárulva, tegyen fölterjesztést a földmívelési ministeriumhoz az erdélyi magyar szarvasmarha fentartása és kizárólagos fejlesztése érdekében. Tudva azonban azt, hogy a magas kormány az ellenőrzési közegek rendszeresítésére saját kebelében már is intézkedést tenni kíván, ezért ez utóbbi kérdésben bővebben nyilatkozni jelenleg nem tartja időszerűnek.

Több tárgy nem lévén, elnök megköszöni a tagok részvételét és az ülést bezárja.

Kmf.

Hitelesítik:
Br. Jósika Gábor.
Vörös Sándor.

Gr. Bánffy György,
szakoszt. elnök.
Sz. Szakáts Péter,
g. e. titkár.

Kormány-intézkedések.

A filloxera ellen való védekezés érdekében a földmívelésügyi miniszter 74715. sz. 1890. a. a következő leiratot intézte valamennyi gazdasági, borászati és szőlészeti egyesülethez:

Az országos filloxera-bizottság azt a javaslatot terjesztette elém, hogy a filloxera ellen való védekezést hatékonyabbá teendő, — mely az egyesek által elkülönítetten csak ritka esetben vezet a kívánt sikerre és egész hegyvidékek, avagy csak nagyobb összefüggő szőlőterületek fenntartását vagy rekonstrukcióját alig teszi elérhetővé, — a szőlőgazdákat a kívánatos siker biztosítása kedvéért egyesített erővel való eljárásra és védekezésre, s e célból megteendő védekező testületekké való szövetkezésre buzditsam.

Ezen cél előmozdítása érdekében ajánlotta a bizottság azt is, hogy — hasonló testületeknek, lehetőleg egy hegyközség eszméjének megfelelő területen, a viszonyokhoz képest azonban esetleg több közvetlenül szomszédos vagy egymáshoz utalt község érdekeltségi körében való megalkotását tartva szem előtt — a közönségnek e testületek miként való sikeres létrehozása és szervezése körüli tájékoztatása céljából, a bizottság által kidolgozott minta-alapszabályzatot bocsássam az illetőknek rendelkezésükre, mely alapszabályzat hasonló testületek

szervezésére nézve, mintegy keret gyanánt szolgálhat, melyen belül az illető testület célját, szervezetét és tevékenységi körét pontosan körvonalozva, annak alapján sikeres működést lehessen képes kifejtetni.

Részemről helyeselném a bizottságnak ezt a javaslatát és a kitűzött célnak megfelelően szerkesztett minta-alapszabályzatot elfogadván, ezen minta-alapszabályzatból egyelőre tiz példányt azzal küldök meg az egyesületnek, hogy a saját hatáskörében is buzdítva az érdekelteket hasonló célú szervezetek alkotására, e célból a kérdéses mintát bocsássa az érdekelteknek rendelkezésükre*), megadván hozzá a szükséges következő felvilágosításokat:

Az 1875. évi XXXVII. t.-czikkbe iktatott kereskedelmi törvénynek a szövetkezetekre vonatkozó tizenegyedik czime alatt, a 125. §. értelmében a szövetkezeti alapszabályoknak okvetlenül tartalmazniok kell a következő rendelkezéseket, illetőleg meg kell állapítaniok:

1. a szövetkezet czégét és székhelyét;
  2. a vállalat tárgyát;
  3. a szövetkezet tartamát;
  4. a tagok belépésének feltételeit és esetleg azok (kilépés, halál vagy kizárás következtében) kiválására vonatkozó különös határozatokat;
  5. az egyes tagok részesületi arányát, illetőleg azok üzletrészeit és ezen részek képződésének módját;
  6. azon elveket, melyek szerint a mérleg készítésének és megvizsgálásának történni kell;
  7. a nyereség vagy veszteség kiszámításának és az egyes tagok közt felosztásának módzatait;
  8. az igazgatóság szervezetét, mikénti választásának módját, hatáskörét és működésének idejét;
  9. a felügyelő-bizottság szervezetét és működésének idejét;
  10. a czégjegyzés módját;
  11. a közgyűlés mikénti összehívását, megtartásának helyét és idejét, hatáskörét, tárgyalási rendjét, a határozatok hozatalának módját, és annak megállapítását, hogy mi történjék az esetben, ha az összehívott közgyűlés nem volt határozatképes;
  12. a tagok szavazati jogát és ennek mikénti gyakorlását;
  13. a szövetkezetek hirdetményeinek mikénti közzétételét;
  14. azt, hogy a tagok a társaság kötelezettségeiért korlátlan vagy korlátolt felelősséggel tartoznak-e, és ha ez utóbbi esetben a felelősség a törvényben meghatározott mértéken túl terjesztetik ki, ezen felelősség terjedelmét.
- Ehhez képest az ide csatolt minta-szabályzatban (hivatkozással a törvény illető rendelkezésére) álló betűkkel vannak szedve azok a pontok, a melyeknek rendelkezése minden egyes alapszabályban helyt kell hogy foglaljanak, s a melyeknek ennélfogva csak legfeljebb szövegezésük szenvedhet változást vagy módosítást, de rendelkezésük értelme és lényege megtartandó. Ellenben döntött betűkkel vannak szedve azok a pontok, melyek az egyes testületek célját, működési irányát és módját stb. vannak hivatva jelezni és szabályozni, s melyek

*) Az erdélyi gazdasági egyesület titkári hivatala a minta-alapszabályzatot készséggel megküldi az érdekelteknek ez iránti megkeressükre.

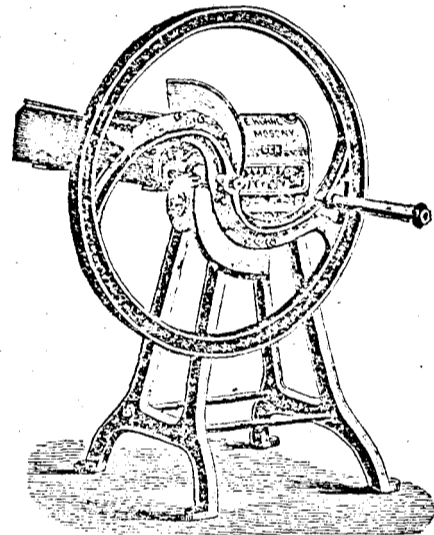
ennélfogva a minden egyes konkrét esetben tényleg czélul kitűzött feladat és hivatás, a megállapítani kívánt tevékenységi kör s a kifejthető működés természetéhez képest, változatlanul fölvehető, vagy megfelelően módosíthatók, szűkebb körre korlátozhatók, tágabb térre bővíthetők, avagy teljesen mellőzve, másirányú rendelkezésekkel pótolhatók lesznek.

Fölhivom az egyesületet, hogy a mennyiben a megküldött tíz példányon felül még további példányokra volna szüksége, erről az igényelt példányok számszerinti megjelölése mellett, jelen felhívásom vételétől számítandó 14 nap alatt tegyen hozzám jelentést.

Ha az egyesület működésének területén a szövetkezés iránt nyilvánuló hajlamot vagy e téren meginduló mozgalmat észlel, tegyen nekem a cél elérésének előmozdítása érdekében foganatba veendő további intézkedések életbe léptetése végett azonnal jelentést.

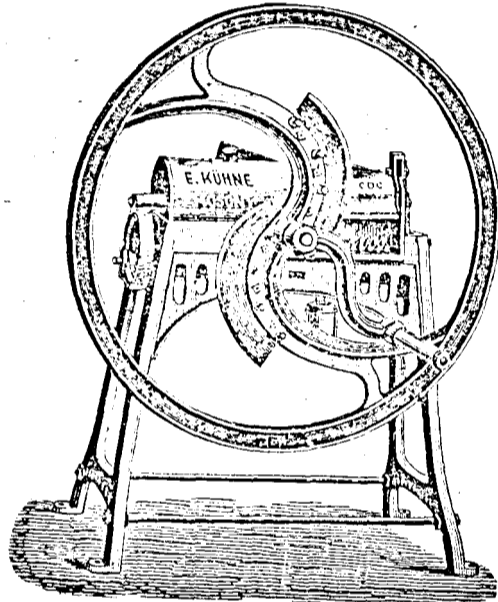
Budapest, 1890. december 19-én.

Bethlen.

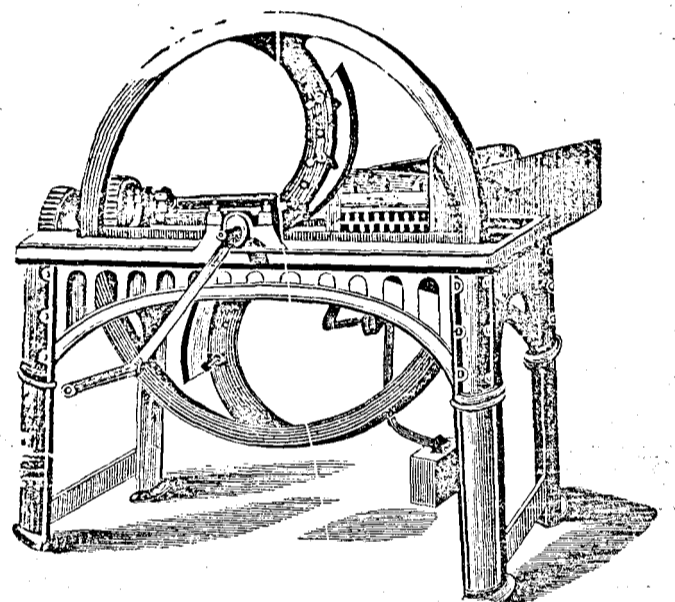
8. ábra.

Kühne E. CCX jegyű szecskavágója, kézi hajtásra. Vág $\frac{1}{4}$ hüv. és $\frac{1}{2}$ hüv. hosszúra. Munkaképessége 55 kiló óránként. Ára Budapesten 34 frt.

9. ábra.

Kühne E. CDC jegyű szecskavágója kézi hajtásra. Vág $\frac{1}{4}$ hüv., $\frac{1}{2}$ hüv. és 1 hüv. hosszúra. Munkaképessége 100 kiló óránként. Ára Budapesten 65 frt.

10. ábra.

Kühne E. III. sz. szecskavágója. Vág $\frac{3}{8}$ hüv. és 1 hüv. hosszúra. Munkaképessége kézi hajtással 150 kiló, járgány-hajtással 400 kiló óránként. Ára hajtóval és szíjtárcsával Budapesten 123 frt.

Irodalom.

Könyvismertetés.

Északon és nyugaton. Gazdasági utirajzok. Irta dr. Rodiczky Jenő. Kassa 1890. A szerző sajátja. Ára 1 frt 50 kr.

Egy 114 lapra terjedő finom papírra nyomott, sok gyönyörű képpel illusztrált és ragyogó tollal írott munkát kívánunk olvasóinkkal, a fenti czímen, megismertetni.

Kelet-Friziában és Dániában tett utazását és szerzett tapasztalatait tárja az olvasó elé dr. Rodiczky, a kassai gazdasági tanintézet igazgatója, ezen művében.

Ismerteti legelőször az éjszaki tenger mellékén fekvő Kelet-Friziát történelmi alapon, azután áttér a „Marsch“-ok világába, a melyek nem egyebek, mint a tenger melléki termékeny lapályok. Bevezet egy „marsch-paraszt“ házába és gazdaságába s ezeket és szokásaikat oly megkapóan és élénk színekkel festve írja le, hogy az olvasó teljesen maga elé képzelhetné még úgy is, ha képekkel nem volna érzéketve. Azután elvezet a „Watt-tenger“ partjára. Jellemzi a tengernek a Frizek földjére való hatá-

sát és ismerteti a tengerpart floráját. Innen a „Geest“-re, vagyis a Frizek homokgazdaságára visz, ismertetve a „Marsch“-sal szemben a „Geest“-gazdálkodást. Bemutat egy friz vásárt, melynek alkalmából ismerteti Frizia állattenyésztését: értékes lovait, utólérhetlen tejelő-képességgel bíró szarvasmarháját, továbbá juhait és ludjait, az emdeni ludat. (Kelet-Friziából hazánkba is hoztattak juhok tenyésztésre, a kassai gazdasági tanintézet gazdaságába, melyek itt könnyen honosultak és sok haszonnal jár a tenyésztésük. Az emdeni ludak hazánkban már jó ideje szintén tenyésztetnek és általánosan kedvelt állatok.)

Ismerteti Kelet-Frizia mezőgazdaságát, a mi a miénktől természetesen nagyban különbözik s épen azért fölkelte érdeklődésünket.

Ezek után a tengeri fürdővel bíró „Borkum“ szigetére vezeti az olvasót s ismerteti a sziget lakók életét, gazdálkodási viszonyait, életmódjukat s a sziget virányát, megemlítve s rajzban is bemutatva a szigetnek 60 méter magas világító tornyát.

Befejezi Kelet-Frizia ismertetését a „Fel-

földjére vezeti az olvasót. Dániának a legrégebbi időtől napjainkig terjedő történelmi ismertetése után, behatóan foglalkozik mezőgazdaságával és iparával.

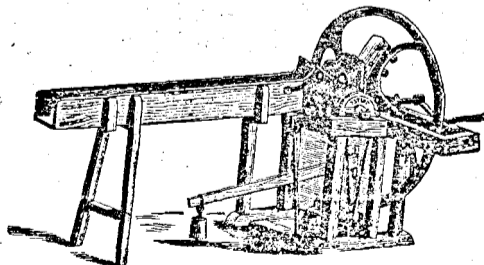
Azután elvezet Dánia fővárosába: „Kjöbenhavn“-ba és annak környékére és teljesen oda ragadja magával képzeletvilágunkat élénk festésével. Tovább ismerteti Dánia lótenyésztését, felemlítve óriási ló kivitelét. Ép úgy szarvasmarha tenyésztését és azon óriási tejproductiót s az ebből készített és részint bent fogyasztott, nagyrészt azonban a kivitel tárgyát képező rengeteg mennyiségű vajkészítést, melynek párjára alig akadunk, valamint a sertés- és juh-tenyésztést.

Alaposan tájékoztat a Dán művészet- és tudományról s a gyakorlati érzékről, melyek nyomán kitűnik, hogy Dánia a legműveltebb államok közé tartozik.

Végre ismerteti Nord-Sjællandot és a Jütt gazdaságát, egész végig feszült érdeklődést keltve tárgyairól.

Ezekben olvasóink elé tártuk dr. Rodiczky művének rövid kivonatát, melyből kitetszik,

láp“-pal. Ez nem más, mint K.-Friziának majdnem egy negyedét képező olyan területe, a mi tőzeggel (turfa) van borítva, a melyen való gazdálkodás, ép úgy a megélhetés sok nyomorúsággal jár. Megtudjuk ezen leírásból, hogyan égetik a tőzeget és mily sok vesződséggel jár attól a termő talajnak megszábadítása, valamint

11. ábra.

Propper S. Sack-féle, fordító váltogatásra, szorító készülékkel berendezett legújabb szerkezetű szecskavágó-gépje. Vág 2—55 mm. közt tetszés szerinti hosszúságban. Munkaképessége a szecska hosszúsága és a hajtó erőhöz képest óránként 200—700 kiló. Ára Budapesten 72—130 frt.

hogy a tőzeget óriási mennyiségben alomnak is gyártják és azzal a telepítvényesek egy része jelentékeny kereskedést üz. Itt szerző több tőzegtépő gépek mutatja be a képét.

Kelet-Frizia ismertetése után a Dánok

hogy az olvasót egy idegen világgal ismertet meg.

A ki az olvasás által magának néhány órára tanulságos igazi élvezetet óhajt szerezni, annak melegen ajánljuk e művet, melyben a szerző zsenialitásával és élénk színezéssel írja le utazásának tapasztalatait és ismerteti a Frizek és Dánok gazdasági viszonyait. —

Szakáts Péter.

A phylloxera védekezés terén felmerülő kérdésekkel tárgyilagosan és szakszerűen foglalkozik a „Szőlészeti és Borászati Lap“ mely hazánkban az egyedüli önálló és független szaklap. Újévtől kezdve már a 12-ik évfolyamba lépett s ez idő alatt a művelt olvasó szőlőtermelőknél nélkülözhetlen házi barátja lett. Melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe is. A „Szőlészeti és Borászati Lap“ megjelen Kassán minden hó 1-én, 10-én és 20-án, Maurer János borászati író szerkesztésében. Előfizetési ára egy évre csak négy forint. Mutatvány-számokat szívesen küldenek.

Szeckavágók.

Mult számunkban a répvágókról hozott közleményünk — tekintettel a takarmányozásra — nem lehetne teljes, ha a szeckavágókról is meg nem emlékeznénk.

Habár a szálas takarmány természetes állapotában a legkönnyebben takarmányozható, de azt épen nem lehet mondani, hogy kivétel nélkül, a leggazdaságosabban is, sőt vannak olyan takarmánynemek, a melyek csak fölperitve és más takarmányféllel keverve etethetők fel haszonnal.

Ámde a takarmányapítás — szeckavágás — kivált nagyobb mennyiségben szükségletnél nem kis gondot ad a gazdának.

A legjobb szeckavágók azok, a melyek körmozgású késekkel vannak ellátva, melyeknek a kezelése könnyű és a munka-eredményük nagy s viszonylag mégis olcsók.

Négy szeckavágónak a rajzát mutatjuk be lapunkban, melyek közül három a Kühne E. mosonyi gépgyárban ugyanegy rendszer szerint készül igen solid kiállítással, s ezek egyike járgány-hajtásra is alkalmazható. A 11-ik ábrán bemutatott, a Sack Rudolf készítménye egészen új rendszer szerint. Ennél az erőátvitel nem fogas kerek, hanem leleményesen egymás mellé illesztett korongok útján történik s úgy van szerkesztve, hogy lábbal is hajtható. Igen kitűnő gép.

Sz. P.

Vegyes közlemények.

— **Személyi hir.** A földmívelésügyi miniszter *Tóth Albert* varsolczi lakost és gazdatisztet Szilágyvármegye *krasznai* járására nézve az állandó gazdasági tudósítói tiszttel megbizta.

— **Az erdélyrészi méhészegylet** folyó január hó 25-én (vasárnap) délután 3 órakor *közgyűlést* tart Kolozsvárt az erdélyi gazdasági egylet helyiségében (Belközép-utca 11. szám, emelet), miről a méhész-egylet tagjait e helyen is értesítjük és kérjük, hogy abban minél számosabban résztvenni sziveskedjenek.

— **Az új bánya-törvényjavaslatnak** a köszönet illető szakasza tárgyalására az Erdélyi Gazdasági Egylet által kiküldött bizottság f. hó 20-án tartott ülésében ezen kérdéssel behatóan foglalkozott és nemcsak hogy a javaslatot elvetendőnek nyilvánította, de az erdélyi ország-részben még ma is fennálló szabad kutatási jogot is megszüntetendőnek véleményezte. Jövő számunkban e kérdéssel bővebben fogunk foglalkozni.

— **A szobai növények ápolása.** A szobai növényekre a száraz levegőn kívül a por is igen rossz hatással van, a mely minden részükre lerakodik, porusaikat betömi s a párolgást megakadályozza. A port tehát, mint a szobai növények ellenségét távol kell tartani tőlük, ha pedig mégis lerakodott rájuk, azonnal gondosan le kell törölni róluk. A pornak távoltartása végett legcélszerűbb, ha takarításkor a növényeket fátyollal letakarjuk. Legjobb mindenesetre az, ha a növényeket gondosan megtörölgetjük, mely célra legalkalmasabb a langyos vízbe mártott puha szivacs. A letörölgetés azért is igen hasznos dolog, mert a káros élő állatokat is eltávolítjuk általa a növényekről. Magától értetik, hogy a növények ily módon való tisztogatását igen óvatosan kell végezni, hogy semmiféle részüket meg ne sértsük. A szőrös és molyhos levelű növényekre még nagyobb gondot kell fordítani. Ezeket többnyire igen puha száraz ecsettel szokták tisztogatni; szivacsos is megtisztíthatjuk ugyan ezeket a növényeket is, de nem végigtörölve azokat vele, hanem csak gyengén rányomva a szivacsot. A ki szobájában növényeket tart s azok üdeségében, egészséges színében és fejlődésében gyönyörködni akar, annak általában tudni kell, hogy ezekkel a növényekkel nagyon gondosan kell bánni, mert hamar tönkre mennek. Az elhalt és lehullott levelet, az esetleges gyomokat azonnal el kell a cserepekből távolítani; a cserepeket kívülről többször meg kell mosni, hogy moszatok és penész ne képződhessenek rajtuk. A szobák szellőztetése alkalmával pedig arról kell gondoskodni, hogy a nyitott ablakon beáramló hideg levegő ne érje a növényeket közvetlenül.

— **Szarvasmarhák bélyegzése.** A szarvasmarháknak a farlapon és a konczon szokásos bélyegzése a bőr értékét csökkenti s azért a földmívelésügyi miniszterium az országos magyar gazdasági egyesülettől kért véleményt, hogy mikép lehetne ezt kikerülni. Az egyesület a szarvasmarhánál a bélyegzést a szarvon és a pofán hozta javaslatba; de mivel ez utóbbi helyen való bélyegzés egyes esetekben ki nem vihető, első sorban a szarvon való bélyegzést ajánlotta.

— **Butorok fényesítése.** Eddig a fényezett butoroknak rendszeren hideg petróleummal való dörzsöléssel adták vissza elveszett fényüket, holott sokkal célszerűbb, írja egy szaklap, ha a petróleumot előbb megmelegítjük, fehér czerezint (földviaszt) olvasztunk fel benne. A keveréket, midőn kihült, azonnal lehet használni. A butort a keverékkel szokás szerint bekenjük s 24 óra múlva flanelruhával jól megdörzsöljük. Állítólag olyan fényt kapnak, mint ha akkor kerültek volna ki újonnan az asztalos műhelyéből.

— **Folly Victor kolozsvári bank- és pénzváltó üzletének** 1891. évi sorsolási jegyzékét veszik olvasóink lapunk ezen számához mellékelve, melyre e helyen is felhívjuk a figyelmet.

Piaczi értesítő.

Budapesti gabonatözsde. Legújabb jelentés. Kinálat mérsékelt; vásárlás közepeszerű. Buza 77—81 kg. 7 frt 90 kr.—8 frt 40 kr. Rozs 70—72 kg. 7 frt 15 kr.—7 frt 30 kr. Árpa 60—66 kg. 6 frt 65 kr.—6 frt 90 kr. Zab 39—41 kg. 6 frt 85 kr.—7 frt 15 kr. Tengeri 73—75 kg. 6 frt—6 frt 05 kr. Köles 7 frt 40 kr.—7 frt 75 kr.

N.-Várad. Január 21. Tiszta buza 5 frt 85 kr. Elegybuza 4 frt 94 kr. Rozs 4 frt 74 kr. Zab 3 frt 30 kr. Törökbuza 4 frt 63 kr. hlként. Széna kötetlen 3 frt. Alomszalma 1 frt 60 kr. mmként. Marhahus 48 kr. kg.

Állatvásárok.

Kolozsvár, 1891. jan. 21., 22. Ló felhajtott 40 drb; eladatott 6 drb. Szarvasmarha felhajtott 500 drb; eladatott 256 drb. Sertés felhajtott 600 drb; eladatott 372 drb. Összesen 634 drb.

Debreczen. jan. 5—20-án lefolyt orsz. állatvásár. Árak nyomottak. Felhajtott mintegy 20,000 drb. sertés. A két évesek ára 36—40 frt, egy és fél évesek 30—32 frt; egy évesek 25—28 frt; 10 hónaposok 18—20 frt páronként. Hízott sertések 36—39 frt mmként, 40—50 kg. élősúly levonásával. A szarvasmarha-vásár gyenge volt. Csakis hízott marha keresztetett. Igás ökrök páronként 200—300 frton kelttek. Vágni való tehének páronként 120—140 frt. Fialat marha 70—80 frt páronként.

Gabona-üzlet — semmi. Névleges árak: buza 7.50—7.70, rozs 6.50—6.60, árpa 6.40—6.50, új kukorica 6.40—6.50 mmként.

Sertésvásári jelentések.

I.

(Budapest-Kőbánya 1891. január 19.)

Hét elején az üzlet csendes; hét végén — leszűrásra érett árunál a hangulat szilárd. Heti átlag árak: magyar válogatott áru 260—360 kg. nehéz, 42—43 kr; 180—260 kg. nehéz 42½—43 kr; öreg 300 kg. tuli 41—41½ kr; vidéki sertés 39—41½ kr; szerb 39—41½ kr. tiszta kgrammonként. Páronként 45 kg. éltsúly levonás és 4% engedmény. Eleseg árak: Tengeri új 6 frt 20 kr; árpa 7 frt 30 kr. Kőbányán átvive.

II.

(Gyula, 1891. január 21.)

Felhajtás 50,000 dr. Szép elsőndű, 12—14 hónapos süjűd kg. 33 kr; két éves, hízott kg. 28—36 kr. Vásárlási hangulat közepeszerű.

Erdélyi piacok.

(Árak krajczárookban.)

A piaci cikkek	Mérték	Brassó	Csiksereda	Deés	Dicső-Szent-Márton	Erzsébet-város	Fogarás	Gy.-Szent-Miklós
Tiszta buza	hl.	630	650	720	515	600	600	700
Elegy buza	"	410	550	640	400	500	550	—
Rozs	"	420	425	460	400	450	400	475
Árpa	"	370	375	—	—	—	—	450
Zab	"	260	210	360	260	300	240	225
Törökbuza	"	400	450	540	350	350	350	470
Széna	q.	170	300	320	360	250	230	300
Szalma	"	60	70	180	180	150	140	50
Túzifa	km	260	200	160	340	220	200	180
Marhahus	kg.	40	30	36	36	36	36	32
Január		16	14	20	21	17	16	17

A piaci cikkek	Mérték	Gy.-Fehérvár	n.ézd.-Vásárhely	Maros-Vásárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Segesvár
Tiszta buza	hl.	—	590	715	560	—	590	600
Elegy buza	"	—	—	525	440	—	490	420
Rozs	"	—	360	624	390	—	380	400
Árpa	"	—	340	—	—	—	—	—
Zab	"	—	240	624	250	—	250	250
Törökbuza	"	—	435	525	360	—	380	360
Széna	q.	—	350	200	120	—	150	150
Szalma	"	—	90	150	75	—	110	120
Túzifa	km	—	260	300	275	—	325	230
Marhahus	kg.	—	32	42	40	—	44	36
Január		—	11	15	22	—	16	15

A piaci cikkek	Mérték	Sepsz-Szent-György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Székelly-Udvarhely	Sz.-Somlyó	Torda
Tiszta buza	hl.	590	570	—	650	575	555	600
Elegy buza	"	540	470	—	600	450	455	400
Rozs	"	390	440	—	575	400	410	400
Árpa	"	350	400	—	—	—	—	—
Zab	"	230	260	—	350	220	220	250
Törökbuza	"	400	400	—	475	400	400	380
Széna	q.	400	220	—	250	200	360	300
Szalma	"	150	160	—	180	100	230	30
Túzifa	km.	160	180	—	180	240	125	225
Marhahus	kg.	36	36	—	32	36	30	26
Január		19	19	—	17	20	9	17

Kolozsvár, 1891. január 22. Tisztabuza mm. 7 frt 70 kr. Rozs 6 frt 15 kr. Törökbuza 5 frt 25 kr. Zab 6 frt 10 kr. Széna legjobb 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. mm-ként. Marhahus 40 kr.

E rovaton csupán termelők és állást adók vagy keresők hirdetései közölhetők, de csak az esetben, ha a hirdetésért járó illeték előre beküldetik. Kisebb összeg postabélyegeken is beküldhető.

OLCSÓ KIS HIRDETÉSEK.

Csak azon levelekre adatik válasz, melyekhez az erre szükséges postabélyeg vagy levelező-lap mellékeltek.

Minden szó egyszeri közlése 1 kr.; vastag betűkkel szedve 2 kr. Ha a hirdető fél címe is közölve lesz, a hirdetési díjon kívül minden megjelenésnél még 30 kr. bélyegilleték jár.

Alkalmazást keresők.
Gazdatiszti állást keres egy, a kolozsmonostori gazd. tanintézetet sikerrel végzett s több évi gyakorlattal bíró nőtlen, a férfikorban levő egyén. Címe megtehető B. A. jegy alatt a kiadóhivatalban.

dasági tanintézetet sikerrel végzett nőtlen gazdasz, kezelő gazdatiszti állást keres. Címe G. D. jegy alatt a kiadóhivatalban.

Eladás és vétel.

Poland-China egy éves kora koca-malacz kerestetik tavaszra. Ajánlatok az ár jelzésével a kiadóhivatalba intézendők.

Nagyobb birtokot is már önállóan kezelt, a kolozsmonostori gaz-

Arankamentes lóhermag, nagy szemű, magkereskedői modon tisztítva, 10 holdra 100 kiló zsákkal ötvenkét frt; 1/2 holdra 5 kilós postacsomag három frt utánvétellel szemben kapható Gróf Teleky Arvéd drassói uradalmában, u. p. Szerdahely.

Haszonbérletre kerestetik egy 5-600 holdas birtok. Tudakozódhatni N. D. jegy alatt a kiadóhivatalban.

Gyümölcsfacsemetek, biztos falatok Sz. B. jegy alatt a kiadóhivatalba intézendők.

Olasz rizling szőlővessző 8-10 ezer darab eladó, 100 darabonként 20 krajczárjával. Hol? H. A. jegy alatt megmondja a kiadóhivatal.

Kerestetik több ezer sima csémege-szőlővessző a tavaszra Aján-

REGALE

KÁRTALANÍTÁSI KÖTVÉNYEKET,
valamint

ilyenekre szóló és két évi kamatszelvénnyel ellátott

UTALVÁNYOKAT

a hivatalos árfolyam alapján a legmagasabb áron fizetem.

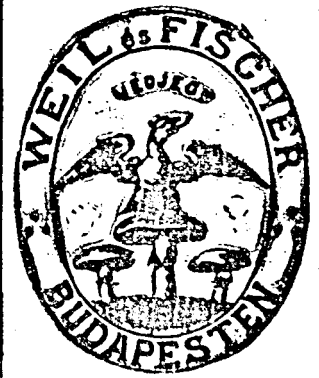
Együttal bátor vagyok figyelmeztetni, hogy az 1891. év folyamán a forgalomban levő 5%-os magyar papíráradék-kötvényeknek egy részén az utolsó szelvény kerül beváltásra. Ennek esedékessége után csupán a szelvény-utalványok benyújtása ellenében, új szelvény-ívek fognak kiadni, melyeknek beszerzését készséggel közvetítem.

Folly Victor

(18.) (1-49) bank- és pénzváltó üzlete Kolozsvárt.

Uj iparág meghonosítása, hulladékok és melléktermékek czélszerű értékesítése, nagyban termelés és versenyképességért.

FISCHER és HEIDLBERG

ezelőtt Weill és Fischer

vegyészeti kátrány-termékek, karbolsav karbolsavas méz, karbul-oleum, kőfedélemex és facement-tetőzés

GYÁRA.

Budapest, külső soroksári-út 9607

CARBOL-OLEUM

legolcsóbb dióbarna színű fatelítő szelvénytelőkre, kerítésekre és gazdasági eszközökre, melynek használata folytán elpusztíthatatlan tartósságot nyer a fa, a mászó akárki végezheti.

A carbol-oleum ára:

hordókban 100-200 kgrmig	17 kr
100 kgr. kisebb edényekben	19 "
5-10 kgr. próbaküldemények	22 "
bádo szelenczében	22 "

Ajánlja egyszerismind vörös, zöld és palabarna kátrány-festéket zsindelytelők mázolására
Gyártmányokról árjegyzéket és használati utasításokat ingyen és bérmentve küldenek.

ASTRALINE.

(13.) ezen kitünő minőségű (2-5.)

„biztonsági petroleum“

mindennemű lámpában, anélkül, hogy ennek „égő“-je megváltoznék, gyönyörű fényvel ég.

Az Astraline nem füstöl és nem kellemetlen szaga.

Ezen biztonsági petroleum gyújtópontja 70° C., mi tekintettel arra, hogy a közönséges petroleum 28° C., az ugynevezett császárólaj pedig 45° C. gyúlad meg, rendkívül tetemes.

Az Astraline felrobbanásának eshetősége teljesen ki van zárva; miről akként lehet meggyőződni, hogy meggyújtott közönséges petroleum Astralineval eloltható

Habár az Astraline ára a közönséges petroleum árát túlhaladja is, takarékoság szempontjából is előnyös az Astraline használata, mert egyforma nagyságú lámpákban egyenlő időtartamban kevesebb kell az Astralineból, mint a közönséges petroleumból.

Ezen előnyök miatt az Astraline használata ma már általános.

Kizárólagos raktár: **Hutflesz Károlynál** Kolozsvárt.

15.

HASZNÁLT

(1-3.)

gőzmozdonyokat, cséplőgépeket, stabil gépeket, malom felszereléseket és egyéb használt gazdasági és ipari gépeket vesz vagy újjakkal kicserél

DETRICH és NAGY

gazdasági gépműhelye és gépgyári raktára

Budapest, Lipót-körút 30. szám és Nagy-Szalontán.

Ugyanitt mindennemű gazdasági új gépek, Gubicz-féle ekék, ekereszek és talajmívelési eszközök, fecskendők, tűzoltó-felszerelések, javított gőzmozdonyok, cséplőgépek, a kettős működésű szab. pót-szalmarázók s minden géphez alkatrészek jutányos áron kaphatók.

Med. Univ.

Dr. RUDAS GERŐ

az összes gyógytudományok tudora, egészségtani tanár, v. egyetemi tanárság, sebészeti műtő (Operateur) Specialista fogorvos, a jelenkor igényeinek megfelelő minden új technikai eszközzel felszerelt fogorvosi műtermében Kolozsvárt, főtér, Rhédey-házban (a „Nemzeti szálloda“ átellenében) a legjobb amerikai műfogak, egyesek, valamint teljes fogsorok természetűszerűen és művészes kivitelben készíttetnek; valamint a letörött fogak koronái nő-zománcz fogkoronákkal pótolhatók a szájban meglévő gyökerekbe erősítve.

Ódvas fogak tartósan plombáltak arany, platina, ezüst, zománcz és egyéb kitünő tömőanyaggal.

Fogak a káros fogköztől szépen megtisztítanak. — Eltörött műfogak kijavítása. — A szájüregben előforduló bármilyen betegség, a haladó tudomány alapján gyógyíthatók a legjobban.

Fog- és foggyökérhuzások legjobb és legbiztosabb sikerrel eszközöltetnek, — kívánatra altatással (narcotissal) is.

(16.) Mindenkor méltányos díjak! (1-20)

Regaleváltság-kötvényeket,

15.

illetőleg

(1-20.)

UTALVÁNYOKAT

legmagasabb áron vásárol a

KOLOZSVÁRI KERESKEDELMI BANK.

Hutflesz Károly Kolozsvártt.

Legalönyösebben vesz és elad

értékpapirokat, részvényeket, elsőbbségi kötvényeket, zálogleveket, ércpénzeket és idegen pénznemeket.

Kiállít utalványokat (Chegues)

és eszközöl fizetéseket a **külföld** bármely piacára.

Ajánlkozik minden beföldi papir kamatszelveit az esedékesség előtt nyolcz napon belül *díjmentesen* beváltani, kihuzott sorsjegyek és sorsolt értékpapírok *legolcsóbb leszámitolására* és minden a bank- és váltó-üzleti szakmába vágó üzletek eszközzésére felvilágosítást szívesen és *díjmentesen* ad.

A regále-kötvényekre szóló három évi kamatszelvevel ellátott járadék-szelveket a *legmagasabb* árban fizeti.

(12.) (2-5)

HUTFLESZ KAROLY Kolozsvártt.

MAGYAR-FRANCZIA BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPESTEN.

10 krajczár hetidijért
ÉLETBIZTOSÍTÁSOKAT

eszközöl a

MAGYAR-FRANCZIA
biztosító-részvény-társaság.

P. o. egy 30 éves egyén 10 kr. hetidijért halála esetére 158 frt; 20 kr. hetidijért 316 frt; 30 kr. hetidijért 474 forint tőkét biztosíthat.

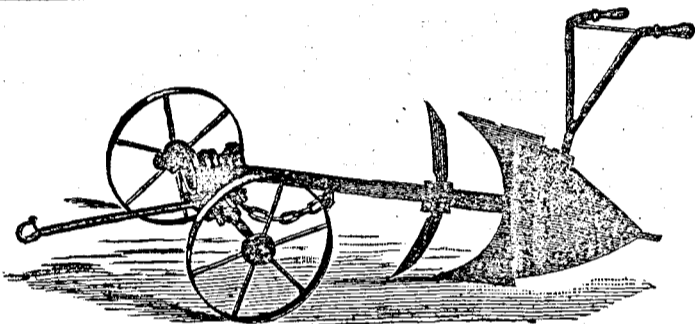
A társaság alapított 1879-ben. Kezességi alapja: 6 $\frac{1}{2}$ millió frtot meghalad. Évi díjbevétele 5 millió forint. Károk fejében 1890. jan. 1-ig kifizetett 45 millió forintot.

A 10 krajczáros, valamint egyéb biztosítási módzatok felől bővebb felvilágosítással szolgálnak a társaság képviselői és a vezérügynökség, *Kolozsvárt, belmonostorutca 12. sz. alatt.* (4) (4-4)

BIZTOSÍTÁS TŰZ- ÉS JÉGKÁROK ELLEN.

BIZTOSÍTÁS BALESETEK ELLEN.

BIZTOSÍTÁS ÉLET- ÉS HALÁLESETRE.

Simonffy István egyes váltó vagy hegyi ekéje.

(7.) SIMONFFY ISTVÁN (4-52)

gazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje
Kolozsvárt, kültorda-utca 48. sz

Elvállal kijavításra mindennemű gépeket.

Elfogad megrendeléseket gőzgépek, gőzszivattyúk, zúzógépek, malomszerkezetek, kút és vízvezetékek elkészítésére.

Készletet tart saját gyártmányaiából, nevezetesen egyes, kettős és három borozás ekék és taligák új szerkezetű váltó- vagy hegyi ekék és boronákból, továbbá kézi és járgányos cséplőgépek, szelelő rosták, kukorica-morzsolók, szőlő-zuzók, borsajtók és több más gépekből, melyeket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánl.

Készítményei jóságáért és használható-ágáért felelősséget vállal
Árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek

Üzletmegszüntetés miatt általános végeladás!

A n. é. közönség szíves tudomására kívánom hozni, hogy üzletemet Fötér, gr. Teleky-ház alatt teljesen felhagyni szándékozom, mely cél elérése végett

„hatósági engedély mellett“

általános végeladást rendezek.

Hogy céloimat mihamarább elérjem, az árakat a beszerzési áron alulra tettem; úgy, hogy bárki szükségletét női- és férfi-ruha kelmék, díszítések, selyem- és bársony-kelmék, vászonnemű, mindenféle chifonok, asztal-neműek, creton és parchentek, zsebkendők, paplan, mátrác, pokróc, Jäger-féle alsó-ruhák, gyapju-, hárász- és selyem-kendők, nyakkendő, esőtartó, miderek, csipkenemű, szalag, béllésneműek és sok elő nem sorolható rövidáru-cikkben eddig elő nem fordult olcsó árakban nálam szerezheti be.

Ez alkalommal felkérem mindazon tisztelt vevőimet, kiknek folyószámlájuk rendezve nincs, mielőbb kifizetni sziveskedjenek.

A n. é. közönség szíves pártfogását kéri

(5.) (4-4.) teljes tisztelettel GÁMENTZY JÁNOS.

Készpénz fizetéssel.

KÖZEL KILENCZ EZER KÖTET.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses figyelmét belmonostor-utca I. sz. alatt, plébániai palotában levő

BUTOR-RAKTÁRUNKRA

felhívni,

a hol nagyobb részt itt Kolozsvárt, saját kárpitós- és asztalos-üzletünkben készült fényes és fénytelen ebédlő- és hálószoba-berendezések,

CONSOL- ÉS FALI-TÜKRÖK, TOILETTE-TÜKRÖK, töltött Salon-garnitúrák, ruganyos és lőszőr-mátrácok, szőnyegek, ablak-függönyök, butor-szövetek

a legjutányosabb árban kaphatók.

Elvállalunk mindennemű kárpitós- és asztalos butor-munkák átalakítását és javítását.

Kérjük a nagyérdemű közönség becses pártfogását.

Alázatos tisztelettel

GAÁL és SCHRAMMER,
kárpitósok.

14. (1-10)

KÖLCSÖNKÖNYVTÁR.

Van szerencsém Kolozsvár város közönségével tudatni, hogy 1891. január hó 1-én könyvkereskedésem mellett (fötér, plébánia-épület)

ÚJONNAN BERENDEZETT
NAGY

KÖLCSÖNKÖNYVTÁRT

nyitok meg.

Kölcsönkönyvtáramból magyar, német és francia könyvek, e három nyelv irodalmának legbecsesebb és legérdekesebb válogatott termékei vehetők ki.

Gondoskodva van arról, hogy a mint valamely érdekes mű megjelenik, azonnal kölcsönkönyvtáromban kapható legyen. A hosszú téli estéken nincs nemesebb szórakozás a könyvek olvasásánál. Ezt az élvezetet kölcsönkönyvtáram által a legszegényebb család is megszerezheti magának úgy Kolozsvárt, mint a vidéken.

Előfizetési árak: 10. (3-5.)

Egy óra . . . . . 3 frt 60 kr.
Félóra . . . . . 3 frt — kr.
Egy évre . . . . . 5 frt — kr.

Biztosíték letendő: két kötet 2 frt, azon felül minden kötetért 1 frt.

Ezen új vállalatomhoz a n. é. közönség pártfogását kérve

teljes tisztelettel: MÁRTON KALMÁN, m. k. egy. könyvtáros.

Közel kilencz ezer kötet.

Magyar, német és francia.

NAGY TESTVÉREK

KŐFARAGÓ- ÉS MÁRVÁNY-ÜZLETE,

többféle Granit, Syenit, márvány stb. raktára,
Kolozsvárt, Kültorda-utcza 9. szám.

Van szerencsénk a n. é. közönség tudomására hozni, hogy Kolozsvárt, a k.-tordautca 9. sz. alatti **kőfaragó-üzletünkben** több márványfajokat dolgoztatunk s ez által azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy ugy helyben, mint az egész országban, nemcsak versenyképessé lettünk, de **áraink** határozottan a **legolsóbbak**. Raktárunkon levő többféle **Syenitek, Granitok, márvány** és **homok síremlékköveket** kitünő jó anyagból szolgáltatunk. Mindezekről meggyőződést szerzendő, kérjük raktárunk szives megtekintését.

A t. cz. vidéki közönséget kérjük, hogy szives megkereséseikkel egyenesen hozzánk fordulni sziveskedjenek és a házaló ügynököket mellőzzék, a vasút ugyanis olcsó levén, azon a pénzen, a mit az ügynöknek %-tekben fizet, ha velök alkut köt, személyesen szerezhet meggyőződést, ugy a kő minősége, mint az árak jutányossága tekintetében és ez irányban bátran bocsátjuk üzletünket elbírálás alá. Kivánatra különben rajzot és árjegyzéket díjmentesen küldünk.

NAGY TESTVÉREK
kőfaragó-üzlete.

3. (4-4.)

(9.) „LÖVYTUS“ FAVIASZ. (4-52.)

A hazai kertészetekben ma már kizárólag csak is ezt használják gyümölcsfák, rózsatövek nemesítésére, beteg fák gyógyítására Napon nem olvad, hidegnek, esőnek ellentáll, bogarak nem bántják, a fát teljesen fedi, levegő nem hatol át rajta. Kapható az „I. erdélyi szab. vegyészeti gyárban“ és Tauffer Ferencz utódánál Kolozsvárt.

500 grammos doboz ára frt 1.30
300 „ „ „ „ -85
150 „ „ „ „ -45

Elismerő levelek küldettek több hazai és ausztriai gazd. akadémiák és szőlészeti iskolák, magán kertészeti és faiskolák által. Kitüntetve lett a bécsi, gráci, kolozsvári kiállításon dícsérő-oklevéllel, a lütti kiállításon arany-éremmel. Aradon kiállítási éremmel.

Kiállításon dícsérő-oklevéllel, a lütti kiállításon arany-éremmel. Aradon kiállítási éremmel.

ÚJ BANK- ÉS PÉNZVÁLTÓ-ÜZLET KOLOSZVÁRT.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses tudomására hozni, hogy Kolozsvárt, bel-közép-utcza 10. sz. a. (Minorita-épületben)

FOLLY VICTOR

váltótörvényszerűleg bejegyzett cég alatt

BANK- és PÉNZVÁLTÓ-ÜZLETET

nyitottam a következő üzletkörökkel:

Értékpapírok, arany és ezüst pénznemek és külföldi bankjegyek vétele és eladása.

Kisorsolt értékpapírok és mindennemű kamatszelvények beváltása.

Nyeremények leszámítolása és értékpapíroknak új szelvényekkel való ellátása.

Utalványok kiállítása a külföldre bármely értékben. — Igérvények elárúsítása.

Midőn vállalatomat a t. cz. közönség szives figyelmébe ajánlani bátorodom, egyszersmint kijelentem, hogy e téren való hosszúságú működésem, továbbá ugy a kolozsvári, mint a felső pénzügyintézetekkel fenntartott széles körű és előnyös összeköttetésem azon kellemes helyzetbe hoznak, hogy t. megbízóimnak mindenkor a legnagyobb előnyököt biztosíthatom.

Értékpapírok és sorsjegyek kisorsolási utánnézését díjmentesen eszközölöm és készséggel szolgálom minden a bank-üzlet körébe vágó felvilágosítással

Kiváló tisztelettel

FOLLY VICTOR.

(2.) (4-52.)

Alapított 1842-ben.

TAUFFER FERENCZ UTÓDA

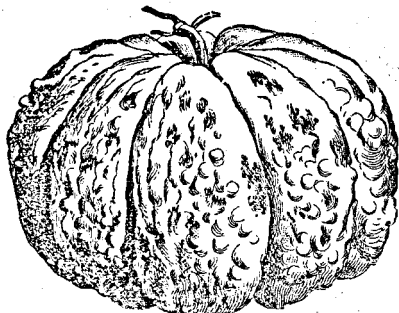
bel-középutca 6. sz., Kolozsvárt, Folly-féle ház.

Ajánlja dúsan berendezett

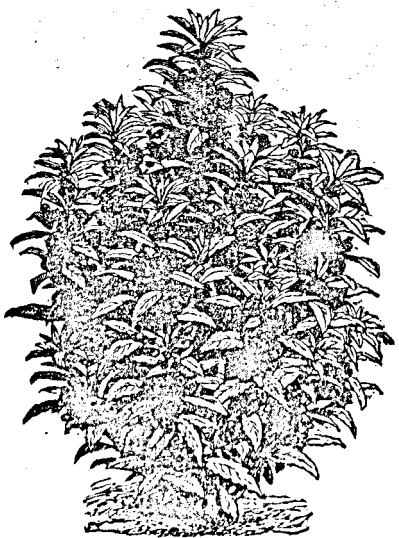
vetemény-, virág- és gazdasági magvak

valamint

gazdasági gépek raktárát.

Dínye: Párisi prescott.

Kisasszonypapucs.

Mindenféle vetemény-
és virágmagvak,

továbbá

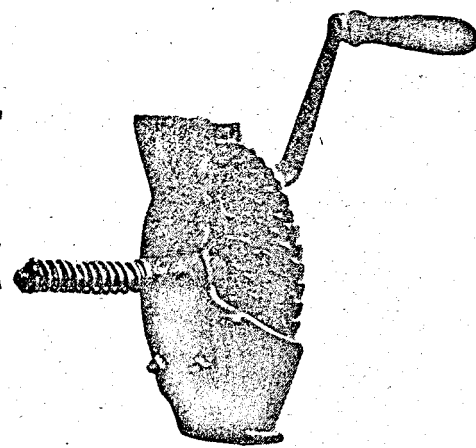
arankamentesen takarított
lóher és luczernát,
Angol perje, bükköny,
baltaczim (Esparsette),
Oberndorfi répamag,
lencse, borsó, paszuly, mák,
kendermag stb.

➡ Árjegyzékek ingyen és bérmentve. ➡

Gabonaszákok gyári áron.

Cséplőgépek, kéz-, ló-
és gőzerőre,

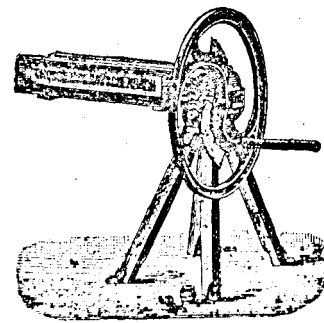
szelelő rosta, trieur,
tengeri morzsoló,
szecs-kavágó, répavágó,
bormalom, borprés,
vetőgép, eke, borona
és egyéb gazdasági gé-
pek és eszközök.

Kézi tengeri morzsoló.
2 frt 20 kr.

(1.)

(4-4.)

Szecs-kavágó.